

Χριστιανικό ήθος και ηθικισμός

Ορθοδοξία / Ηθική

Ηρακλής Αθ. Φίλιος, Βαλκανιολόγος- Θεολόγος, Κληρικός της Ι.Μ. Σταγών & Μετεώρων

[Προηγούμενη δημοσίευση:<https://www.pemptousia.gr/?p=90029>]

Έχω την εντύπωση πως αυτή η αλλοίωση του χριστιανικού ήθους πηγάζει από την αρχαία ζωή της εκκλησίας και συγκεκριμένα από τις αιρέσεις. Έτσι λοιπόν με εμφανή τρόπο στη σημερινή εποχή, διαχέεται μία μονοφυσιτική αντιμετώπιση που προέρχεται από την αντίληψη του ενός, του μεμονωμένου, του αποκομμένου. Μία αντίληψη όχι απλά και αναγκαστικά μονόπλευρη. Αλλά ουσιαστικά και βαθύτερα διαβρωμένη δυναμική της συνεκτικής ταυτότητας που αποξενώνει τον άνθρωπο, τον μετατρέπει σε άτομο και εν τέλει απογυμνώνει τη συνειδησιακή του κατεύθυνση που χάνει τον προσανατολιστικό ορίζοντα της ομοίωσης με τον Θεό.

Ένα από τα πιο έντονα και δυνατότερα καρκινώματα δεν παύει να είναι ο ηθικισμός. Και μεγάλοι ηθικιστές ήταν ο Άρειος, ο Νεστόριος και άλλοι που ανέτρεψαν διαβρωτικά τις περί του Θεού δογματικές αλήθειες ως γνήσιες και θεοφόρες αναφορές στο Τριαδικό Του Πρόσωπο. Και το πρόβλημα του ηθικισμού ουσιαστικά είναι το πρόβλημα της καθαρότητας.

Οι σύγχρονοι Νοβατιανοί και Αλβιγηνοί συνεχίζουν το έργο των προκατόχων τους. Και μάλιστα όχι εκτός, αλλά εντός του εκκλησιαστικού χώρου. Κι εδώ να σημειωθεί πως όσοι προσδιορίζουν την ταυτότητα τους ως «άθεοι» ή ως

«άθρησκοι» έχουν ήδη αποσαφηνίσει την αποχή τους από τα όσα διαδραματίζονται στο χώρο αυτό. Δεν μπορούν να αλλοιώσουν και να γίνουν αιρετικοί σε μία θρησκευτική πεποίθηση, καθώς εκ των έσω προέρχεται η αλλοίωση της όντως φύσεως και αλήθειας των πραγμάτων. Την ωραιότητα της καλλιτεχνικής εκφραστικής μυσταγωγικής τέχνης την αποχρωματίζει εκείνος που υποστηρίζει πως την γνωρίζει, την πιστεύει και την υιοθετεί. Εκείνος, ο εκ των έσω με άλλα λόγια, γίνεται αιρετικός. Εκείνος που αμφισβητεί, που δεν πιστεύει είναι γνωστό ότι αρνείται, ότι δεν υιοθετεί. Η «εξόντωση» του ήθους αναδύεται από εκείνον που υποστηρίζει ότι το γνωρίζει και το πιστεύει. Και θα έλεγα πως ένας άθρησκος (δεν ενστερνίζομαι τον όρο «άθεος») είναι ένας εν δυνάμει πιστός. Εν δυνάμει πιστός, καθώς η άρνηση του είναι η αποδοχή του έτερου ως το αντίθετο μου που παρόλα αυτά δέχομαι, αντιπαλεύω, γνωρίζω και υιοθετώ πολλές φορές.

Η πηγή αυτής της υπαρξιακής αφασίας, εντοπίζεται στον προσανατολισμό και στην κατεύθυνση του ανθρώπου στο ίδιο του εαυτού του. Στον ατομικισμό που υποθάλπει την κοινωνική συνύπαρξη κατά το πρότυπο του τριαδολογικού δόγματος όπως εκφράστηκε από τους Πατέρες της εκκλησίας. Η προσήλωση στο μέρος του εαυτού μου, οριοθετεί τον εαυτό μου σε μένα. Απόρροια είναι να γίνομαι σύνολο του εαυτού μου και όχι εαυτός του συνόλου. Όπως ο Χριστός προσέλαβε όλη την ανθρώπινη φύση εκτός από την αμαρτία και έτσι την θεράπευσε, έτσι και ο χριστιανός προσλαμβάνει τον άλλο, τον διαφορετικό, τον ιδιαίτερο, τον ξένο. Αλλιώς βρίσκει ισχύ η φράση «*το απρόσληπτον και αθεράπευτον*» του Γρηγορίου Θεολόγου που αναφέρεται στην όλη πρόσληψη της ανθρώπινης φύσης από τον Θεάνθρωπο.

Αλλά δεν είναι μόνο ο Θεός που ντύνεται τη σάρκα. Είναι και ο άνθρωπος που πλέον με το Βάπτισμα γίνεται μέλος του Χριστού. Πόσο εύστοχα περιγράφει αυτή τη σχέση συνύπαρξης του Ενός στον άλλον και του άλλου στον Ένα ο Συμεών ο Νέος Θεολόγος αφού σύμφωνα με τον ίδιο «*μέλη Χριστού γινόμεθα, μέλη Χριστός ημών δε, και χειρ Χριστός και πους Χριστός εμού του παναθλίου*» και συνεχίζει με μία συναρπαστική αντινεστοριανική ομολογία λέγοντας μας «*βλέπε Χριστόν εν μήτρα, και τα εν μήτρα νόησον και μήτραν υπεκδύντα, και πόθεν εξερχόμενος ο Θεός μου διήλθε!*».

Η αναγωγή της σχέσης με τον άλλον υπάρχει και βιώνεται στη θέα του άλλου μέσα από τη θεά του Θεού. Αυτή η συμπεριφορά γίνεται άγια όταν ο άλλος είναι η κοινωνία μας, η συνύπαρξη μας, η εν Χριστώ ολοκλήρωση μας. Και το δοξαστικό του Μ. Σαββάτου μας δίνει την πιο όμορφη γευστική αλήθεια, καθώς ψάλλουμε «*δος μοι τούτον τον ξένον*». Η κένωση προηγείται αυτής της μοναδικής πρόσληψης και οικείωσης. Είναι ξένη προς τον ατομικισμό, τον ηθικισμό και τον ευσεβισμό

που μοιάζουν με νεκρά σώματα που συνειδησιακά αρνήθηκαν τη σωτηρία τους. Τη δική τους, αλλά και των ψυχών τους.

[Συνεχίζεται]

<http://bitly.com/1Mm4mtp>